

Aila Mäkelä

Unelmani toteutui

Elettiin 1960-luvun puoliväliä. Olen suurilapsisen perheen toinen tyttö, jolla on ikää 11 vuotta. Kesä on kauneimmillaan, aurinko paisteli lämpimästi isolle kivelle jolla ystäväni kanssa leikimme kotileikkiä. Vanhin veljeni tuli töistä kotiin ja nähdessään meidät sanoi: ”Tytöt, olisi hyödyllisempääkin tekemistä. Satimukselle pääsee sokerijuurikkaan harvennukseen ja siitä maksetaan pennin metriltä.” Ihan hetken laskimme ja päätimme lähteä työtä kysymään.

Ja kuinka se pelto oli pitkä ja leveä mutta ei haittaa – rahaa tiedossa ja sille myös käyttöä. Ostaisin omat kengät, sen kerroin kaikille kun saavuin kotiin työnhakureissulta. Koko seuraavan viikon ahkeroin kontaten harvennusmaalla, iltaisin hoitelin kipeytyneitä käsiäni kenkälehtiä katsellen. Vihdoin koitti perjantai ja saimme viikon tienestin käteen – ja voi surkeus – heti näin että eivät rahat riitä – kengät maksaisivat enemmän. Vielä toinen viikko pitää ahertaa ja sitten unelmani täytyisi, voisin lähteä kenkäostoksille. Joka päivä satoi, menen tullen – vaan minäpä tarvitsisin ne rahat – joten ei kun kurapellolle möyrimään ja loppuviikolla metrit mitattiin.

Isäntä kehui ahkeraksi, antoi hieman lisärahaakin kysyen mitä aion rahoillani tehdä? Vastasin yhtään häpeilemättä, kirkkain silmin: ”Huomenna menen Vammalaan ja ostan kengät.” Niin koitti seuraavana päivänä suuri matkani. Lainasin äidin ison polkupyörän ja sillä matkani taittui nopsaan.

Ensin Leppäkorven kauppaan – sieltä sisko oli ostanut hienot tanssikengät keväällä. Vaan eipä löytynyt minulle. Oli kyllä valikoima valkoisia, mustia ja ruskeita mutta minä halusin värilliset. Sitten Timoselle, siellä pääkadun varrella näyteikkunallinen punaisia ja muitakin lakeerikenkiä, arvelin että sisältä löytyisi kyllä sopivat. Elli Timonen ystävällisesti kysyi että onko minulla tarpeeksi rahaa, kengät maksavat paljon. Näytin pussini ja hän sanoi että ne riittäisivät. Sitten katselemaan.

Myyjä kysyi kokoa?

”Hyvänen aika!” Enhän minä tiedä, aina olen käyttänyt siskon vanhoja tai naapurintytön. Olikohan niissä kokoja ollenkaan?

”No ei haittaa – mitataan!”

”Numero 34-35 on sopiva.” totesi myyjä ja haki alakerrasta kasan laatikoita. Hiki otsalla sovittelin – vaan eipä löytynyt. Elli kiukuissaan totesi: ”Yhtä leveä ja ruma jalka kuin äidilläsinikin, ei tollasiin mitään kenkiä löydy.”

Itku silmässä painoin kenkäkaupan oven kiinni ja lähdin ikkunaostoksille, jos sittenkin ostaisin kesämekon, olisinhan sekin hieno. Mutta hups! Onhan vielä yksi, Hietamon kauppa! Sieltä varmaan löytyisi nauhakengät. Ja siellähän ne olivat, heti ikkunan edessä valkoisten korkokenkien vieressä, hienot vihreät kengät, mustat korot ja pyöreät nauhat.

Miesmyyjä tuli heti kysymän: ”Mitä saisi olla?”

”Haluaisin koettaa noita vihreitä tuolta ikkunalta.”

”No onhan niitä toki varastossakin. Ja mitähän kokoa?”

”35” vastasin reippaasti.

Ja heti kohta ne olivat edessäni. Sopivat, vielä nauhat kauniisti solmuun ja sitten käveltiin peilin edessä edestakaisin.

Voi kun ihanat, pehmeät, kuin ei mitään olisi jalassa! Mutta mitähän ne maksavat?

Kolmetoista markka ja viisikymmentä penniä – ei haittaa – rahat riittäisivät.

Sain vielä kauppiaalta rasvaa, joka pitäisi kuulemma kengät kiiltävinä, torjuisi veden ja kestäisivät kauemmin. Maksu suoritettiin ja kaunis valkoinen pahvilaatikko kainalossa lähdin tyytyväisenä torille, olihan lauantai ja viikon vilkkain toripäivä. Siellä tapasinkin useamman koulukaverin joille ylepeänä kerroin ostostani ja mikä ihailun kohde laatikosta paljastuikaan.

”Saanko kokeilla?” kysyi Sinikka.

”Minkä kokoinen jalkasi on?”

”36”

”Eivät sovi, liian pienet, ei kannata.” – ihanaa ei tarvitse antaa, ne ovat vain minun!

Sitten pyörällä kohti kotia, laatikko vielä narulla kiinni – olisihan se hirveää jos putoaisivat ja hukkuisivat, menisi koko ilo pilalle. Poikkesin vielä paluumatkalla kyläkaupassa, olihan rahaa vielä marka ja kaksikymmentä penniä jäljellä, sillä saisi vaikka kuinka paljon jäätelöä sisaruksille tuliaisina, mutta kenkälaatikon otin kauppaan mukaan – ettei kukaan varastaisi. Voi sitä ilon ja riemun päivää kotona, kaikki kilpaa kehuivat kenkiäni ja pieninkin vauva sai vielä maistiaiset jäätelöstä.

Sunnuntaina sovittelin kenkiäni siskon mekkojen kanssa – hyvin sopivat – vaan hamoset liian suuria, eikä muiden katseiden mukaan muutenkaan pikkutyön juttuja – olihan sisko 5 vuotta vanhempi. Mutta kengät olivat hienot, rasvasin ne illalla ja laitoin laatikkoon. Huomenna menisin niillä ulos, oikein koululle asti.

Maanantaina oli kirjastopäivä, kengät jalkaan ja kirjat mukaan. Matkaa vajaa kilometri ja sehän sujui hyvin. Kengät olivat kevyet ja pohjat taipuisat – juuri niin kuin myyjä oli kehunut. Kirjastossa oli vanha täti tuuraamassa vakituista kirjastonhoitajaa – ja voi kauhea! Heti kun astuin ovesta sisään hän huomasi kenkäni.

”Sinullahan on kauniit kävelykengät! Aivan uudetko?”

”Niin, kaksi päivää vanhat ja eka kertaa ulkona.”

”Saisinko minä koettaa niitä?” hän kysyi, nousten pöydän takaa ja mittasi omia tossujaan – pituus sopi.

- Apua – nämähän ovat nuorisomallia!

”Ei haittaa” täti sanoi, minulla on pieni jalka. Niinpä riisuin kenkäni ja Hanna-täti laittoi ne itselleen. – Vähän pulleat ovat kintut – ajattelin mutta kas kummaa, ne sopivat hänelle. Nolona ja kiukkua pihisten katselin hänen kävelyään kirjaston lattiaa mitaten. Onneksi siellä ei ollut muita näkemässä. Heti saatuani kengät takaisin itselleni – lupasin niille etten ikinä anna niitä muille – ne olivat minun, ikiomat, eivät käyneet muihin jalkoihin. Murheisin mielin astelin kotia kohden ja sinne saavuttuani rasvasin kengät, äiti kyllä sanoi että ei niitä joka kerta pidä kiillotta mutta minähän pitäisin niistä huolta ja kävelisin niillä vielä seuraavanakin vuonna. Olihan niissä kasvunvaraa.

Perheessäni naurua kengistä riitti – aina käytön jälkeen ne puhdistin alta ja päältä, yöksi asetin ne laatikkoon, punaisen sametin päälle lepäämään. Punainen samettikangas oli lahja äidiltä, se oli jäänyt ylijäämäpalaksi ompelijalta joka teki pikkusiskoille puvut joulujuhlaan. Elokuun loppu häämötti ja syyskuussa alkaisi koulu. Sinne minä kävelisin joka aamu vihreillä kengilläni ja toiset saisivat niitä kateellisina katsella mutta koskea eivät saisi eivätkä myöskään sovittella.

Syntymäpäivä elokuun 18. Aurinko paistaa mahtavasti, on oikein kuuma. Äiti lupaa että päivän kunniaksi saan lähteä yksin uimareissuun eikä tarvitse ottaa pikkusiskoja pyöräntarakalle. Reippain mielin matkaan! Päivä kului nopeaan ja tulomatkalla suunnittelin kakkuni koristelua. Illalla saapuisivat kummit ja serkkutyöt.

Kauhea hässäkkä kotomäellä, mitähän siellä on tapahtunut? Onnettomuusko? Onko veljet pudonneet puusta vai joku kaatunut littaa leikkiessä? Vielä pahempaa! Koiranpentu oli kadoksissa, hirmuinen etsintä ja hirmuisen kauheaa – joku oli nähnyt sen juoksevan metsään vihreä kenkä suussa! Totta se on! Juoksin kenkälaatikolle, se oli kumollaan ja siellä oli vain yksi jäljellä. Joku oli jättänyt komeron oven auki ja sinnehän pentu oli mennyt, hakemaan kengän joka haisi hyvältä rasvalta, niin isä selitteli mutta ei siinä nyt itku auta, kaikki etsimään koiraa, vielä naapuritkin. Kauan kului aikaa, varmaan pari tuntia ja sieltähän se Saku löytyi, Harsun metsästä, kivenkolosta mutta ei siellä enää kenkää ollut.

Mikä syntymäpäivä ja mikä suru, itkin niin että silmät päästä irtoavat, sanoi naapuri ja lohdutteli antavansa säästöpossustansa rahaa uusia kenkiä varten mutta enhän minä uusia halua vaan sen oikean hukkuneen takaisin. Koko seuraavan viikon etsimme suurella joukolla. Käänsimme joka kiven ja kannon. Jokaisen ojan kahlasimme sentti sentiltä mutta kenkää vain ei löytynyt. Sitten joku keksi oivan tuuman, antaisimme pennulle sen toisenkin kengän, se varmaankin veisi sen samaan piilopaikkaan ja niin teimme. Koira hyppelehti iloisena kiveltä kivelle ja me kaikki kymmenen sen perässä ja sitten se katosi. Turhaan olimme juosseet, ei johdattanut toisen luokse vaan meidät harhaan!

Selkäsaunan sanoin antavani pennulle ja sille joka oli komeron oven jättänyt auki mutta kukan ei tunnustanut.

”Eihän pientä eläintäkään voisi lyödä, ei siitä olisi mitään iloa” sanoi kummisetä seuraavana päivänä ja työnsi sinisen viiden markan setelirahan käteeni, uusien kenkien ostoa varten. Loppurahan toisin sitten joululahjaksi ja siitä tulin oikein iloiseksi. Vaan eiväthän seuraavat olisi ensimmäiset kenkäni, eivätkä varmaan vihreätkään. Ensi vuonna olisin jo iso tyttö ja kenkäostoksillekin mennessäni monta kokemusta rikkaampi. Vielä vuosikymmenten jälkeen asia jäi mietityttämään, tutkikohan kukaan halkopinoa, entä Rahkilan suulia, sehän olisi kengälle hyvä lepopaikka. Mene ja tiedä – katoaminen jäi ikuisiksi arvoitukseksi.